

Број:13-208/9

Дата: 21.10.2014

**ДО:
ФОНД ЗА ПЕНЗИСКОТО И ИНВАЛИДСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

РЕЗИМЕ

Ревизијата на успешност - Ефикасност и ефективност на системот на финансиското управување и контрола и внатрешната ревизија кај Фондот за пензиското и инвалидското осигурување на Република Македонија (во понатамошниот текст Фондот), е спроведена со цел да се даде оценка за ефикасноста и ефективноста на финансиското управување и контрола, во делот на вршење на работите на ефикасен и ефективен начин, усогласување на работата со законите и актите, заштита на имотот, користење на буџетските средства, јакнење на одговорноста при извршување на задачите и внатрешната ревизија.

Ревизијата на успешност е извршена согласно Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија за 2014 година.

Опфатот и доказите кои се обезбедени по пат на спроведување на техники и методологија од страна на ревизијата, даваат основа да го изразиме следниот заклучок:

Потребата од преземање на мерки, политики и конкретни активности за пропишување на интерните акти, донесување и имплементација на процедури за финансиско управување и контрола (планирање, извршување, мониторинг и известување) и внатрешната ревизија е обврска на раководителот на субјектот и претставуваат предуслов за воспоставување на финансиско управување и контрола и внатрешна ревизија.

Со извршената ревизија констатиравме дека од страна Фондот се преземени соодветни политики и конкретни активности за донесување и имплементирање на: стратешки документи, подзаконските и интерните акти, ИСО стандарди за управување со квалитет за значајните активности, делегирање на овластувања, распределба на должностите и одговорностите, финансиските контроли, контроли во пристапот до ресурсите и нивна физичка заштита, општи и апликативни контроли во ИТ системот, системот на комуникација и размена на информации и

**РЕЗИМЕ - РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ И ЕФЕКТИВНОСТ НА СИСТЕМОТ НА ФИНАНСИСКО УПРАВУВАЊЕ И
КОНТРОЛА И ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА ВО ФОНДОТ ЗА ПЕНЗИСКОТО И
ИНВАЛИДСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

начинот на планирање, извршување, известување и мониторинг на внатрешната ревизија.

Врз основа на преземените активности од страна на раководството на Фондот и извршената ревизија од наша страна, констатиравме дека е воспоставен систем, кој обезбедува непречено функционирање на Финансиското управување и контрола и внатрешна ревизија со можности за подобрување во делот на констатираните состојби.

Ревизорските активности кои ревизорскиот тим ги спроведе во Фондот за пензиското и инвалидското осигурување на Република Македонија беа насочени кон повеќе области:

- Правната рамка и стратешките документи;
- Финансиско управување и контрола, во делот на:
 - o Компонентите: контролно опкружување, управување со ризик, контролни активности, информации и комуникации, мониторинг
 - o Процесите: доделување на договорите за јавни набавки и плаќање на набавките и инвентарисување на средствата и обврските
- Внатрешна ревизија

Периодот кој беше опфатен со ревизијата на успешност е 2013 година и тековната 2014 година.

Од утврдените ризици во текот на ревизијата, произлегоа заклучоци, кои се основа за изготвување на ревизорска програма на активности. Ревизорската програма опфати активности за обезбедување на доволно комплетни и релевантни докази од Фондот за пензиското и инвалидското осигурување на Република Македонија, врз основа на кои се снимат состојбата и се донесоа заклучоци во рамките на поставените ревизорски цели.

Состојбите кои се прикажани во извештајот се резултат на применетите постапки на ревизија со цел постигнување на објективна и реална оценка на тековните состојби за ефикасноста и ефективноста на системот на финансиското управување и контрола и внатрешната ревизија, детектирање на клучните фактори кои влијаат врз ефикасноста, нивна анализа, утврдување на причините за постојната состојба и креирање на јасни и реални препораки по кои надлежните лица треба да постапат. Во рамките на ризичната област која ги третира прашањата од **Правна рамка и стратешки документи** ревизијата имаше за цел да ја утврди примената на законските и подзаконските акти кај Фондот за пензиското и инвалидското осигурување на Република Македонија (во понатамошниот текст Фондот) и да даде одговор на евентуални слабости и потенцијални ризици на истите кои може да влијаат врз воспоставувањето и функционирањето на финансиското управување и контрола и внатрешната ревизија при што го констатиравме следното:

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Овластен државен ревизор 2

**РЕЗИМЕ - РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ И ЕФЕКТИВНОСТ НА СИСТЕМОТ НА ФИНАНСИСКО УПРАВУВАЊЕ И
КОНТРОЛА И ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА ВО ФОНДОТ ЗА ПЕНЗИСКОТО И
ИНВАЛИДСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

- До денот на известување од извршената ревизија не е извршено дополнување на Закон за ПИО донесен во 2012 година, во делот на наплата на заостанатите неплатени придонеси за ПИО од обврзниците за период до 31.12.2008 година кои до донесување на истиот имаа карактер на средства за лична потрошувачка и немаа рок на застареност. Имено, согласно Законот за придонесите од задолжително социјално осигурување, придонесите имаат третман на јавни давачки и во определен рок на застареност, според Законот за даночна постапка престанува правото за присилна наплата на истите од обврзниците;
- Согласно склучениот Договор за евидентирање и следење на побарувањата Фондот од УЈП добива информации за наплатениот износ на придонес, но не и за ненаплатените придонеси, пресметани обврски на обврзниците што е предвидено со член 21 Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување. Имено Фондот нема целосни информации за побарувањата по основ на придонес, кои се основа за креирање на активностите во наредниот период и утврдување на динамиката на наплатата на придонесот од страна на обврзниците.

Во рамките на ризичната област која третира прашања од **финансиското управување и контрола**, ревизијата имаше за цел да даде одговор на повеќе ревизорски прашања поврзани со компонентите на ФУК при што го констатиравме следното:

- Фондот има изготвено стратешки план за периодот 2009 – 2014 година и за периодот 2014- 2016 година како и годишен план за работа за 2013 и 2014 година, со кои меѓу другото се дефинираат мисијата, визијата, општите и посебните цели како и тековните активности насочени кон остварување на целите на Фондот;
- Во текот на вршењето на ревизијата Фондот има преземено активности за изработка на Стратегија за управување со ризиците и нејзино усвојување од надлежните органи, што преставува дел од активностите на раководството насочени кон остварување на зацртаните цели;
- Изготвен е план за воспоставување и развој на ФУК и назначување на раководни лица кои се одговорни за извршување на утврдените активности како и утврден акциски план за нивно имплементирање;
- Спроведена е сертификација за имплементација на ИСО 9001:2008 стандард како и пропишани се поголем број на процедури со кои се уредува начинот на постапувања на вработените во одредени процеси;
- Изготвен е план за едукација на вработените со кој се опфатени обуките за сите организациони единици во Фондот;
- Со извршениот увид во постојната организациона структура на Фондот, ревизијата утврди недоволна кадровска екипираност во Секторот за финансиски прашања и ангажирање на лица по договор за извршување на самостојна работа во подолг временски период, поради не добивање на

**РЕЗИМЕ - РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ И ЕФЕКТИВНОСТ НА СИСТЕМОТ НА ФИНАНСИСКО УПРАВУВАЊЕ И
КОНТРОЛА И ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА ВО ФОНДОТ ЗА ПЕНЗИСКОТО И
ИНВАЛИДСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

- согласности за вработување на упразнетите работни места согласно законските одредби;
- Во делот на Одделението за Буџетска контрола воспоставена е ex-ante и ex-post финансиска контролата која ја извршуваат двајца вработени од предвидените четворица стручни соработници, со што е оневозможено извршување на истата од страна на две различни лица;
 - Изготвени се повеќе пропишани политики и процедури за користење и пристап до ресурсите во информационите системи и обезбедена резервна копија на податоци (backup) на посебен медиум и на надворешна локација;
 - Воспоставен е соодветен систем на информации и комуникации кој создава можност на раководството за оценка на законитоста, економичноста, ефикасноста и ефективноста на работењето, а на вработените им овозможува јасни и прецизни правила и инструкции за нивната улога и одговорност поврзани со финансиското управување и контрола;
 - Фондот има заземено позитивен став за постапување по препораките од внатрешните и надворешните ревизори со имплементирање на дадените препораки во текот на извршување на ревизиите и по добивањето на ревизорските извештаи, со следење на степенот на извршување на задачите што се дадени како задолжение на секторите;
 - Се врши посебно оценување на ефективноста на внатрешната контрола преку директна хиерархиска контрола, како и само проценување на одделни процеси на системот за финансиско управување и контрола.

Со ревизијата на ефективноста на системот на интерни контроли при спроведувањето на **набавките и плаќањата** и процесот на **инвентарисување на средствата и обврските** констатирана е следната состојба:

- Постапката за утврдување на годишните потреби се врши земајќи ги во предвид вкупните потреби за набавки кои потекнуваат од организационите единици, со осврт на реализацијата на договорите од претходни години и потребите од нови набавки;
- За процесот за јавни набавки донесени се пишани процедури¹ со кои детално се опишани активностите околу спроведување на постапките и лицата вклучени во процесот на јавни набавки;
- Со извршениот увид на спроведените постапки за јавни набавки, ревизијата утврди дека кај дел од постапките постојат ризици од можност на ограничување на конкуренцијата/учество на поголем број на економски оператори;

¹ Процедура за спроведување на постапки за јавни набавки (електронска форма) бр. 02-2342/1 од 06.04.2011 година и Процедура за спроведување на постапки за јавни набавки (хартиена форма) бр. 02-2341/1 од 06.04.2011 година

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор 4

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

**РЕЗИМЕ - РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ И ЕФЕКТИВНОСТ НА СИСТЕМОТ НА ФИНАНСИСКО УПРАВУВАЊЕ И
КОНТРОЛА И ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА ВО ФОНДОТ ЗА ПЕНЗИСКОТО И
ИНВАЛИДСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

- По извршената проверка на воспоставените контроли при исплата на пензиите, ревизијата констатира дека и покрај преземените активности за воспоставување и функционирање на системот на интерни контроли, можни се ризици од исплата на корисник на пензија по истекот на законски утврденото право;
- Во процесот на инвентарисување на средствата и обврските, ревизијата констатира дека Фондот ги има превземено потребните мерки и активности за спроведување попис на начин пропишан со законската регулатива.

Во рамките на ризичната област која третира прашања од **Внатрешната ревизија** извршени се истражувања со цел да се даде одговор на повеќе ревизорски прашања поврзани со слабости и потенцијалните ризици во оваа област, при што го констатиравме следното:

- По укажување од страна на ревизијата надмината е состојбата каде внатрешните ревизори извршувале работи и работни задачи кои не произлегуваат од функцијата на внатрешната ревизија.

Препораките произлезени од оваа ревизија се насочени кон подобрување на системот на финансиското управување и контрола и внатрешната ревизија.

Вршителот на должноста директор на Фондот за пензиското и инвалидското осигурување на Република Македонија на ден 23.09.2014 година достави забелешки по Нацрт извештајот заведени под број 13-208/8. Забелешките се разгледани и истите не се прифатени.